

DISPUTATIO METAPHYSICA
NECESSARI
ET
CONTINGENTIS
NATURAM, SUCCINCTE
DELINEANS,

Permissu atq; indultu Ampl. FAC. PHIL.
in Univers: Aboënsi celeberrimâ,

P R Æ S I D E,

Virò Adm. Reverendo & Præcellentissimo

DN. M. SIMONE TÄPPO
Log. & Met. Prof. Ord. celeberrimo,
Præceptore atq; Promotore efficitim
omnibus officiis honoribusq; æter-
num prosequendo.

Auctore & Respondente

JOHANNELUNDEEN,
Aboënsi.

die, cælo annuente 26 Junii A. 1695.

ventilata.

Impr. apud JOH. LAUR. WALLIUM.

REVERENDISSIMO IN CHRISTO
PATRI AC DOMINO,

DN. JOHANNI
GEZELIO,

S.S. Theologiæ Doctori undiquaq̄
Celeberrimo, Diœceseos Aboënsi
Præfuli vigilantissimo, Regiæ ac
Auram Academiæ Pro-Cancellario
Eminentissimo, Consistorii Eccle-
siastici Præfidi æqvissimo, Patrono
meo faventissimo, maximâ reve-
rentiâ, humilimisqve obleqviiis
æternùm prosequen-
do.

Diu anxius hæsi,
Num.
Reverendissimæ Vestræ Dignitati
pertenues hæc,
sustinerem offerre pagellas.
Hujus tamen hæsitacionis vim,

solitæ
Reverendissimæ Vestræ dignitatis
Propensionis,
Jugis ruminatio,
adeo tandem enervavit,
Ut non amplius subdubitem,
easdam,
Nominis Vestri celebratissimi
Splendidissimo jubare
collustrare, ac
Reverendissimæ Vestræ Dignitatis
oculis,
præbere conspicendas:
Sperans
has tales, quales,
eodem exoptum iri affectu,
quo,
Clientulorum suorum,
cæterorumque opis indigorum,
miti respexerat obtutu scripta.
Quod identidem,
Reverendissimæ Vestræ Dignitati,
Omnium bonorum affluentiam,
cœlitus descendentem,
cordicitus vovens,
desidero.

JOH. LUNDEEN.

Viro prudentissimo atque spectatissimo
DN. MICHAELI CORELIO,
Curia Aboënsis Senatori meritissimo, ut
ex eo tempore quo scholastico excessi pul-
vere Nutritio benignissimo, ita in posterum
Promotori & benefactori indubitatissimo.

Perquam Reverendo atque doctissimo Domino,
DN. JOHANNI ERICIO,
Pastori legionis pedestris meritissimo, Fau-
stori & Sympatriotæ omni honoris, & ob-
sequiorum genere perpetim honorando.

Reverendo atque doctissimo Domino,
DN. SIMONI WACCENIO,
Ecclesiæ Finnonicæ Primario Choralis labo-
riosissimo, Evergetæ & conterraneo hono-
ratissimo.

Venerabili ut & eruditissimo Domino,
DN. GEORGIO PALICANDRO,
Scholæ Cathedralis Aboënsis Collegæ pri-
mario, maximè assiduo, Fautori pariterque
Sympatriotæ plurimum honorando.

Cum via non alia Promotores & Sympatriotæ desideratisimi mihi unquam sese offerret vestris in me vice plus simplici callatis beneficiis obviam eundi occasio, quam hac, ut promotorum beneque mihi cupientium monitu atque instinctu, hocce, licet vile & sane parum aut nihil vestris condignum judicandum nominibus, Ingenioli specimen, Cordaitorum Cynosura humilimè submitterem, quo maturiore obviantè ansa palam Interioris cordis contestarer affectum: Proinde à vobis Promotores & Sympatriotæ, huncce Ingeuii mei factum quamquam Immaturum, tanquam debite observantiæ monumentum serena & hilari ut aspiciatis fronte, peto atque contendo, ut mihi concepta benignioris Vestri favoris aura, aliquando ore in latius fingere liceat, quem ab ipsis incunabulis ob præmaturam Parentis obitum semper sequior comitata est fors. Quod si impetravero est quod mihi gratulor DEUMque T. O. M. pro vestra incolumitate calidis sollicitare precibus non desinam.

V. V. N. N.

JOH. LUNDEEN.

In,
Dissertationem Metaphysicam,
DE
NECESSARIO ET CONTINGENTI,
â
DN. JOHANN E LUNDEEN
doctè atque affabrè conscriptam, & so-
lenter è Cathedrâ Academicâ pro-
pugnataam,

Προς Φώνημα Συχαρηματικόν:

Contingens nostri respectu est
alea vitæ
Mortalis, quando est nullibi
certa quies:
At certum fixumque manet, quòd certa la-
borum,

Exanthlatorum præmia nostra patent.
Sic te, LUNDENI, mactabit gloria tandem,
Quæ Contingenti sæpe petita manu.

L. Mq; scripsit
PETRUS LAURBECCHIUS,
S. S. Theol. D. Prof. Prim.
& Acad. h. a. Rector.

Viro Juveni,
Egregiis Artibus addictissimo,

DN. JOHANNI LAURENTII
LUNDEEN,

De NECESSITATE & CONTINGENTIA, pro-
prio Marte appositè differenti, Conter-
raneo, Commiliti & Amico perpe-
tim amando:

JOHANNES LAURENTII LUNDEEN
per Anagr.

NONNE. HAS. LITE. LAUDE. RUE. EI. NI.

 vot numeras Dominas Parnassi
sacra colentes,
tu, juga, NONNE novem? responde
docte JOHANNES.

affirmas dubio procul; HAS sectare fre-
qventer,
ac nisu assiduo, ceu cœptas LITE celebri,
contendens illis cum, qui sine LAUDE
micare
conantur, coram mundo, qvod, vilius
Alga,
projectâ, scripto; RUE in amplexus ite-
ratos

Pal-

Palladis armi potentis; Eī servire
futuro
tempore, conniti debes; Ni feceris
illud,
labitur omne tibi frustra irrevocabile
tempus.
Ominor ast aliud, tua cum conamina,
lucem
quæ publicam cernunt, testentur sedulus
ut sis
Artibus in doctis urgendis; quippe se-
cutus
castra es Musarum; quæ demum gran-
dia dona;
gemmatam Mitram tribuent, festamq̄
corallam
connectent, pulchras ducent ædes in
honoris!

*Dab. Aboæ d. 12 Calend. Quin-
tilis Anni 1695.*

L. M. q̄; quamvis festinatim,
adgratulabar

SIMON ΕΥΡΩΔ/
Met. & Log. Prof. Ord. P. P.

MEMBRUM PRIMUM.

DEUS in omnia Secula benedictus, sicut extitit, est, & erit, ordinis semper non confusionis DEUS; ita providentia ejus perfectrix & conservatrix naturæ, effecit, ut in mundo sint omnia genera Entium, tam necessaria, quam contingentia, quæquam non desint, qui axiomatis hujus Scientiæ verè divinæ extrema, suis præconceptis faventes opinionibus, effringere satagunt & laborant: illud Epicurei, qui fortuitum & contingentem omnibus rebus tribuere eventum minimè verentur; hoc Stoici, tanquam pro aris & focis pugnantes, fatali necessitate, cuncta fieri dicere non erubescunt: sed quæ, nisi horum sententia fuerit damnanda, cum omnibus propemodum, qui modo communis sensus usu non destituuntur ad oculum membri utriusque axiomatis alati

A

lati pateat veritas: Prioris ex illatione
 absurdi. Absurdissimum enim esset as-
 ferere res omnes necessitatis omnimodæ
 subjectas esse legibus, undè consecra-
 rium foret, DEUM ipsa mala quoque,
 causis alligasse secundis; quod blasphe-
 mum est. Posterioris ex ordine rerum,
 causarum, effectuumq; necessario nexu
 & cohæsiōe, quæ nunquam nisi mo-
 do planè miraculoso & extraordina-
 rio, estatione cedit sua. Ergò nominatæ
 Sectæ evidentissimo sensuum obstrepentes
 testimonio, non tam argumentis
 redarguendæ, quam ad Scoti consilium
 tormentis exponendæ, donec experi-
 mento aliquo edocti, castris relictis suis,
 Palinodiam canant. Cum itaque nullus
 hodie illorum sententiæ reperiatur fa-
 vens, ulteriori probatione supersede-
 mus, pro rato habentes, quicquid est:
 aut necessarium, aut contingens esse.

MEMB. II.

His ita prælibatis, ipsam Etymolo-
 giam sive derivationem vocis Necessi-
 tatis, paucissimis aggrediemur.

Qui
 sub

subtilius eam rimantur, dictam volunt
 Necessitatem quasi sine ea res esse ne-
 queat, aliis vicissim ipsam a cessando, du-
 centibus, quia in necessario minimè ces-
 sandum sit: sed perinde est, eodem enim
 res recidere deprehenditur, utrum pri-
 or vel posterior retineatur assertio.

MEMB. III.

Nec sicco, ut ajunt, pede, Homonymia
 prætereunda, ne fortè lectorem in de-
 via proclivem errorum rapiat genitrix.
 1. Apud Jurisconsultos Necessarii dicun-
 tur, in quos necessaria officia præter
 cæteros conferuntur. 2. Oratoribus tales
 sunt amici & familiares. 3. Notat etiam
 calamitatem & indigentiam, quæ talis
 est, in quâ sublevanda non est cessan-
 dum; aliàs appellatur Necessitas indi-
 gentiæ: sic cibus & potus ad susten-
 tationem hominis necessarii sunt. 4. De-
 notat idem quod utile, sine quo alicui
 non potest benè esse, aliàs audit Ne-
 cessitas expedientiæ; sic Pons flumen
 transeunti est necessarius. 5. sumitur pro

Necessitate coactionis, quæ opponitur actionibus liberis. 6. Pro Necessitate violentiæ, quæ rei naturali vim infert ab extra, contranitente eo quod patitur, ut lapis qui sua natura deorsum necessario sursum fertur, & opponitur actionibus naturalibus, 7. Pro Necessitate mandati, debiti, præcepti & ordinationis; cum quid non est arbitrarium, sed ex mandato imponentis faciendum. 8. Pro Necessitate immutabilitatis, quâ ens non potest aliter se habere; quæ acceptio hujus loci est. Quatuor tantum vocis Necessæ significationes enumerant Scholastici, quas hoc disticho expreslerunt: *Utile, perpetuum, sustentans & violentum; Quatuor expresse vox denotat ista necesse.*

MEMB. IV.

Definitio. Necessitas est affectio Entis disjuncta, quâ ens aliter se habere nequit.

MEMB. V.

De formali ratione Necessitatis varia sunt judicia Philosophis. Sunt qui formale

male Necessitatis in eo ponunt, quatenus Necessitas non pendet ab actu Necessitatis libero; sed gravem iis ignorantiae affricandam esse notam censet Doct. Graftius, dicendo: ea non tantum non Necessaria esse, quae ab actu voluntatis sunt immunia, sed & non Necessaria esse, imò contingentia, quae praeter intentionem nostram fieri solent. Alii vicissim immutabilitatem vel invariabilitatem formale Necessitatis esse autumant: sed si hac sententia sibi constaret, dicit, tunc consequenter oppositum, quod contingens est, collocandum esset in mutabilitate, quod tamen fieri nequit cum decreta DEI libera seu contingentia sint. Cui tamen assertioni parum aut nihil favet Doct. Calov. reputans Scheiblerum id satis diluisse contra Scharffium, idem cum Doctore Graftio sentientem, explicando, utramque sine incommodo dici posse de actionibus transeuntibus, scilicet essentiam Divinam in se esse immutabilem, licet actiones DEI transeuntes sint mutabiles, durius tamen mutabilitatem actibus DEI immanentibus essentialibus tri-

bui affirmat, licet decreta Divina ἀν-
 κειμένως consideratà, reverà sint libera &
 mutabilia. qvapropter monet nomina-
 tus excellentissimus Calovius, acqui-
 escendum esse in explicatione Aristote-
 lis, *quod necessarium sit, quod non pot-
 est aliter esse, & non urgendam præ-
 cisè five invariabilitatem, five immuta-
 bilitatem. Sed longè alia mens est ex-
 cellentissimo Ebelio sine rubore as-
 ferenti, eos nodum in scirpo quæ-
 rere, qui discriminatis vocibus immu-
 tabilis & invariabilis, aut hisce dimissis,
 præcisè adhærendum esse verbis Aristo-
 telicis docent: quod Necessarium sit,
 quod non potest aliter esse & contin-
 gens contra. Quas definitiones utra-
 que ut amplectitur manu, ita aliquam
 hic suboriri, nisi in verbis discrepantiam,
 negat, cum & ipsæ illæ locutiones, posse
 vel non posse aliter esse, necessario ra-
 tione entitatis & essentiæ, sunt intelligen-
 dæ & explicandæ. itaqve nihil per vo-
 cem immutabilitatis vel invariabilitatis
 innuitur, quam τὸ non posse aliter se
 habe-*

habere. Quod verò durius actibus
 DEI immanentibus essentialibus tribui
 videtur, ceu sunt decreta Divina quæ
 ἀντικειμένως considerata, verè sunt libera
 & contingentia: si verò actus ipsi con-
 tingentes sunt, ut sunt, fatente ipso Ca-
 lovio, quid obstat? quo minus ductu
 definitionis Aristotelicæ, ratione suæ
 essentiæ, possunt esse & non esse, id est,
 entitatem & essentiam illorum esse mu-
 tabilem, nempe à non esse ad esse, vel
 vice versâ, esse hoc aliove modo, nam
 actus contingentes libertatis sunt, non
 verò necessitatis; & libertas semper con-
 tingentiam arguit, ubi tamen cautio
 erit adhibenda, cum actus DEI con-
 tingentium nomine veniunt, à ratione
 contingentis prorsus excludatur casu-
 ale & fortuitum, quæ imperfectionem
 actibus illis Divinis planè repugnantem
 involvunt. Utcunque hæc inter cele-
 berrimos viros jactata sunt, hic distin-
 guendum est, dum decreta DEI notant
 actum voluntatis atque intellectus, id
 est, volitionem & cognitionem: aut

notant terminatiōnem ad objectum externum, priori modo sunt ipsa DEI essentia, & sic omnem removemus contingentiam, modo verò posteriori contradistincta sunt ipsi essentiæ, ἀντικειμένως & terminative sumpta, contingentia sunt, sed contingentia putata, non extrinsecâ, sed intrinsecâ, quæ a parte agentis nullam imperfectionem arguit,

MEMB. VI.

Ratione Formalitatis per divinam gratiam qualitercunque discussa, ad divisionem Necessitatis pedem promovemus. Genera Necessitatis tot sunt constituenda, quot genera causarum, cum sit affectio, sive modus fluens ex ordine causæ & causati, hinc quidam definiunt necessitatem, *quod sit immutabilis connexio cause & effecti.*

MEMB. VII,

Est igitur necessarium aliud per se, aliud per accidens. Per se est, quod naturâ rebus inest, sic, posita causa naturali & proxima, non potest suspendi actio

actio naturaliter & physicè. potest tamen necessitate obedientiali, quæ respondet agenti supernaturali, cui coguntur omnes creaturæ obedire, quia iustalem necessitatem imposuit, quod plurima produnt Scripturæ loca.

Hic probè observandum, necessitatem naturæ spectari quoque vel in re quâ existit, vel quâ agit: sive ut loquuntur Physici, in actu primo & in secundo, ut sciatur, & si hic suspendatur, non statim exinde sequi entitatem sive necessitatem essentiæ tolli ac everti in rebus. Necessarium per accidens est, quod causam à natura rei non habet, sed alienam & externam. Hæc necessitas contingit non modo cognitione intellectuali & sensuali gaudentibus, in quibus coactio dicitur, verum etiam iis destitutis, in quibus simpliciter violentia audit. Doct. Graetius necessitatem accidentibus tribuit, ob specificam quandam conformitatem cum intellectu divino in eo consistentem, quod quantitas non degeneret in qualitatem, & hæc vicissim in aliud accidens. MEM.

MEMB. VIII.

Datur etiam necessitas vel in rebus, vel in propositionibus: Sed cum hæc sit fori logici, iccirco his non multum immorabimur; Saltem hoc dictum esto: Necessitatem propositionis suam originem trahere, à necessitate rei, divisionesque quæ attribuuntur necessitati rei, posse etiam attribui necessitati propositionis, potiore tamen jure necessitati rei, quia primò necessitas inest rei & deinde propositioni.

MEMB. IX.

Necessitatem quam in rebus ponimus, duplicem esse statuimus, aliam quæ rei per se, simpliciter, incomplexè & ratione existentiaè convenit: aliam quæ rei competit ratione cohesionis, complexè, in ordine & cum respectu ad aliam rem, cum quâ cohæret, aut non cohæret, illam necessitatem existentiaè; hanc vero necessitatem cohesionis rerum appellare possumus. Si enim res ipsas nudas & per se conside-
re-

remus, earum aliæ sunt necessariae, quia scilicet necessariò existunt, & non possunt non existere; aliæ sunt res contingentes, quia necessariò non existunt, cum possint & non existere. *Necessitas ergò existentiae est, quâ quædam res ita existunt, ut non possint non existere. Estque duplex: propriè dicta, & impropriè: Necessitas existentiae propriè dicta est, vel absoluta & independens, vel secundū quid & dependēs.*

MEMB. X.

Necessitas absoluta & independens est, quæ soli DEO competit, cum sit scaturigo & principium omnium causarum, nihilque præsupponit, à quo dependeat, aut cui Entitatem suam debeat; Ergo absolutissima & simplicissima ei necessitas convenit, quia omne corruptionis principium, tam intrinsecè quam extrinsecè penitus respuit. Et vocatur hæc necessitas immutabilitatis & perfectionis, ab ipsa essentia promanans.

Necessitas existentiae secundum quid, dependens & propriè sic dicta, substantiis spiritalibus finitis tribuitur, cum neque ef-
senti-

sentiam neque entitatem suam in existendo à se ipsis habeant, cum creatæ sint, sed à Creatore suo, à quo dependent, & mutari queunt, & hinc omnimodæ mutabilitatis legibus non sunt exemptæ. Res enim liberrima DEI voluntate productæ, etiam à nutu ipsius DEI pendent, quod verò conditæ sunt & existunt, necessariam essentiam & definitionem habent: verum comparatè loquendo respectu ipsius DEI, causæq; alicujus præcedentis, vel sequentis à qua necessitas illa conditionata seu hypothetica fluit, verè contingentes, res omnes præter DEUM dici merentur. sed si ipsæ in se, non habito respectu ad ipsum DEUM, sed ad se invicem, & in sua essentia, sive entitate fuerint spectatæ: *absoluta necessitas* iis minimè erit dene-ganda: non tamen ea absolute, quam ipsi DEO tribuimus, sed ratione actualis ipsius existentia, quâ eatenus incorruptibilia necessariò dicuntur existere, quatenus ab interno principio nullam habent contingentiam, sicut corruptibilia

lia, quorum esse ita instabile & mutabile est, ut ab aliis creaturis possint destrui atque everti. *Necessitas existentiae improprie dicta est*, quæ competit iis rebus, quæ defectibilitatem & mutabilitatem quandam intrinsecè involvunt, quæ alias dicitur necessitas naturæ vel Physica, quæ ex necessaria causarum naturalium cohæsiōe æstimanda, quam tamen de causis particularibus intellectam volumus, quibus imbecillior inest necessitas, quam universalibus, utpotè in motibus cœlestibus, in quibus nulla contrarietas, nulla resistentia, nullum impedimentum naturaliter, sed summa æqvabilitas, quam quidam proprie necessitatem physicam vocant, siquidem à nulla causa physica impediri possunt: & hæc pro numero causarum prorsus erit consideranda.

MEMB, XI.

Necessarium in ordine ad causas; est vel necessitate externa, id est, ratione causæ efficientis & finalis, vel interna, ratione
Mate

Materialis & formalis, *Necessitas externa efficientis est*, quando admota causa naturali & proxima, positisque omnibus ad agendum requisitis, necessario sequitur effectus. Nam causa naturalis semper uno eodemque modo agit. Quod licet naturaliter procedat, ab efficiente tamen supernaturali actiones naturales suspendi possunt, cui omnia naturalia obedire, seque submittere tenentur, vid. supra Memb. 7. *Hec vicissim dividitur in Necessitatem obedientiæ, violentiæ & coactionis. Necessitas violentiæ & coactionis quandoque coincidunt, & indifferenter usurpantur. Quandoque ita distinguuntur, quod violentum opponitur naturali, coactum vero spontaneo. Sed hoc tamen non est perpetuum.*

MEMB. XII.

Necessitas externa ratione causæ finalis prorsus duplex constituitur, una ex suppositione finis; altera expediendiæ vel utilitatis. Ex suppositione finis, quæ ita rei adest, ut finis in executione non sit
spe-

speranda, nisi ponatur res, propter
 quam appetitur, & vice versa, sublata
 illa re, necessario totus finis concidit:
 V. C. vita æterna si vis potiri, via tibi
 Christus sit. Sic homini somnus ad re-
 stitutionem virium est necessarius. Al-
 tera necessitas expedientiæ est, quæ re-
 quiritur non tam ad esse, quam ad bene-
 esse: huc ea spectant, quæ arte huma-
 na sunt inventa, propter usum, commo-
 dioremq; finis acquisitionem. Sic iter
 conficienti equus est necessarius. Pro-
 pter tamen observandum, in natura dari
 Entia in quibus utraqve necessitas, tum
 materiæ absoluta, tum hypothetica in-
 solius finis reperitur. Sicut pluvia par-
 tim necessitate simplici, partim hypo-
 thetica scilicet finis generatur: *Necessitate*
simplici: quia vapores rariores & levi-
 ores impetu interno sursum feruntur;
 ubique ob frigus aëris necessario con-
 densati, pondere suo destillant. *neces-*
sitate finis, ut benigno liquore consper-
 sæ segetes incrementum capiant & ve-
 getentur.

MEMB.

MEMB. XIII.

Necessitas interna ratione causæ naturalis est, respectu materiæ, quæ sequitur conditiones materiæ: in genere sumitur hæc necessitas, pro omni effluxu vel emanatione propriæ passionis à suo subjecto, quæ ratione etiam formæ necessitatem ambitu suo complectitur. Strictiori verò significatu & propriè pro omni eo, quod necessitate saltem materiæ inest rebus, ut corpori naturali trina dimensio & corruptibilitas, ex conditione materiæ; cum quatuor elementis sit compositum.

MEMB. XIV.

Necessitas causæ formalis est, cum ob indolem atque naturam formæ rei talis introducitur necessitas, quæ rem aliter esse non sinit, nullamque mutabilitatem sine implicatione contradictionis naturaliter admittit, idque quia causæ internæ rebus immutabilitatem, non autem mutationem aut variabilitatem aliquam adimponi patiuntur: sic forma
in

in corpore humano commorante, non potest non dici homo, siquidem illa dat rei esse atq; denominari. Ab ista forma necessitate vicissim duplex promanat necessitas: *Alia quæ dicitur necessitas à priori, aliàs constitutionis & definitionis: alia à posteriori, vel consecutionis & demonstrationis. Necessitas definitionis seu constitutionis est, quâ unicuique corpori debita ipsamque essentiam ultimè formans & constituens inest forma; seu cum tota definitio enunciatur de suo definito, ut: homo est animal rationale. Cujus definitionis partes necessitate planè immutabili proinde suo insunt definito*

Necessitas consecutionis seu demonstrationis est, quæ propriæ & essentielles proprietates suis subjectis necessario insunt; ut, risibilitas homini, caliditas igni, frigiditas aquæ. licet utriusque necessitatis absentia contradictionem implicare primo videatur intuitu: quod nec pars rei, nec essentialis ejus consequens à re salva manente ejus es-

fentia, abesse possit: verum & id quidem de priori largimur, impossibilitas autem illa quam priorum absentia involvit, saltem apparens est, quæ à naturâ naturante separari à suis subjectis facillimè possunt; quamquis non idem de natura naturata erit ferendum iudicium.

MEMB. XV.

Postremo *Necessitas* alia dicitur esse *consequentis*, alia *consequentia*, siquidem illa sit *absoluta & simplex*, hæc vero *hypothetica & conditionata*. *Necessitas consequentis*, est *absoluta rei necessitas*, ex immutabili causæ & effectus cohæsione dependens, seu earum rerum necessitas, quæ natura sua ita ad cohærendum sunt determinatæ, ut non possint non cohærere, salva manente earum natura; ut, si homo est animal, necessariò sentiet. Sic, cras sol oritur, est necessaria propositio *Necessitate consequentis*, habet enim causam necessariam, videlicet ordinem naturæ divinitus sancitum. *Necessitas consequentia*
seu

seu hypothetica, est conditionata rei immutabilitas, seu quando tam antecedens quam consequens in se est contingens: Non enim hæc necessitas rebus tribuitur ex necessariæ alicujus causæ atque effectus dependentiæ consideratione, cum natura sua ad cohærendum non sunt determinatæ, sed facta saltem aliqua suppositione, quasi per consequentiam quandam, necessario sequitur earum cohæsiō & conjunctio, saltem pro tunc & nunc, ut ajunt. Vid. Baronium sect. II. pag. 281. Sic necesse est genus humanum puniri, facta hac suppositione, quia scelera multorum DEI iram irritant. Sic necesse est Adamum mori, si ederit de fructu vetito. Quidquid ergo DEUS prævidet, illud est necessarium, necessitate consequentiæ, non consequentis. *Necessitas enim consequentiæ non tollit contingentiam*, cum sit in rebus ipsis contingentibus; sicut enim necessarium est quem ego disputantem video, ut necessario disputet, contingens vero cum posset

& non disputare; Ita DEUS videt omnia *en tò vñ* & præfentialiter, quæ ipse ita videt, necessitate *consequentie* fiunt, sed tamen contingenter, idque, quia non erant antequam fierent, & postea non futura erant, neque ideo quia DEUS præscit aliquid sic evenit, sed quia ex certis causis res contingenter eventuræ erant, sicut non ideo contingit Eclipsis, quia Mathematicus eam præscit, sed ideo, quia futura est, eam præscit.

Contingentia modos ex contradictoriè oppositæ Necessitatis modis, quilibet, qui momenta rerum discernere novit, facillimè cognoscet, cum tot oppositorum uni, quot alteri erint tribuendi.

Contingentiam esse, resque nonnullas existere contingenter; Causa est 1. DEI Voluntas, 2, probatur *Testimonio sensuum*, quotidiana enim experientia satis superque comprobatur, res alias eodem modo se semper habere, alias ut plurimum. 3. *Actiones liberæ* videlicet DEI, Angelicæ & humanæ, in quibus est arbitrii libertas, & libertas semper contingentiam arguit;
E. g.

E.g. homo enim quicquid agit, liberè agit, si liberè & contingenter non ageret, sed per fatalem quandam necessitatem & providentiam, utique frustra deliberationibus atque agitandis consiliis opera atque cura impenderetur, & per consequens, pessimus quisque non metu alicujus pœnæ, se abstineret à malo, sed in fatum causas mali, instar Stoici quondam furti delati rejiceret, quod fatale fuisset, quod furaretur; cui rectè repositus iudex, etiam id quoque fato fieri, ut suspendio jam vitam finiat.

MEMB. XVI.

Voce contingentia latissimo suo significato accepta, scilicet 1. pro quovis quod actu existere potest, Necessarii quoque naturam induere videtur cujusque quod natura mutabilitatem à parte ante vel post involvit, qua acceptione, omnia, præter DEUM contingentia censenda erunt, uti supra monuimus. 2. Pro casuali & fortuito, quorum respectu quoque dicitur contingentium futurorum de-
ter-

terminatam non esse veritatem, scil: respectu imbecillitatis mentis humanæ, non vero præsentia aut revelationis divinæ. 3. Pro eo quod non tantum esse, sed inæqualiter etiam esse potest. Sic contingens est Hercum filios esse noxas, hominem nasci bicipitem, vel uno capite, & binis pedibus, contingentia inæqualitatis. Ubi tamen distingvendum est inter id quod raro fit, & plerumque, nam causæ producentes hic raro deficient. 4. Pro eo quod ad utramque contradictionis partem æqualiter & indifferenter se habet, quod nostri est instituti, ut sedere, disputare, nam dum quis disputat, paulo post potest & non disputare, quia utrumque oppositorum æqualiter est in potestate hominis.

MEMB. XIX.

Dividitur præterea *contingentia vel in absolutam, vel secundum quid* talem: absoluta est, quæ absq; miraculoia & supernaturali actionis divinæ suppositione ex sua natura esse definit. *secundum quid*

pid talis est, cujus cum necessario secundum quid, perinde est ratio.

MEMB. XX.

Ultimò dispescitur *contingentia in intrinsecam & extrinsecam: intrinseca est ipsa voluntatis libertas, quæ quid agere vel non agere potest; quæ tantum non agentibus liberis creatis; verum ipsi DEO etiam modo eminentissimo convenit. Hæc tripartitò prorsus dicitur. 1. libertas contrarietatis seu specificationis, quæ aliquis ex duobus contrariis alterum eligit. 2. contradictionis, seu exercitii, quæ aliquis sibi unum proponit quod vel eligit, vel relinquit. 3. spontaneitatis, quæ quis eadem agit, quod necessarium est, sed sponte tamen, non coactè. Contingentia extrinseca est, quæ inveniri potest tam in agente naturali libero, quam non libero, eorumque actionibus, quæ subsunt potentia Divinæ, quæ cum vult facilimè eas mutare & impedire potest.*

SOLI DEO GLORIA.

Πρὸς τὸν, τῆς εὐφροσύνης, εὐελπίας, εὐφροσύνης,
Φιλομαθίας, τε καὶ παιδείσεως τῆς
ἐπλέκεις ἄνδρα νεανίσκον

Κύριε: ΙΩΑΝΝΗΝ ΛΟΥΝΔΕΕΝ,
φίλον με συνηθέστατον, καὶ τὸ μάλιστα τιμητόν
ἐπιφώνησις Ἐιλικρινής.

Ὡς ἀναβαίνει ΛΟΥΝΔΕΕΝ, ὃ βέλτιστον
συνήμιον,
Δειράδα Παρνησσιο, λιταργίζων π
δίζηαι

Τὴν κορυφὴν Πίνδα. Δεδαηκῶς ἔσσειαι ἔτω.
Ἀτρεκέως γὰρ τῆς σοφίης ποιῆ ἀπόδειξιν
τὸν ἐπλέκτον κ' ἄρμιζα παιδευτήν. Διὰ ταῦτα
τεῦ Φιλοτίμημα κροβαλίζει Πάλλας Ἀθήνη,
Ἡδὲ τελευταῖον τείν, ὃ τρισφίληα' ἐπιῖρε,
Δῶσι καλὸν θυμβραῖον Ἀπόλλων κ' ἀγλαῶν
ἄθλων,

Εὐχ' ἀρέτης σεῦ ΛΟΥΝΔΕΕΝ, ὅπως κλείσθαι
ἄγῃ τε

τὴν, Χαρίτων κ' ἰδὲ γε, ἀνιστῆ. Εὐχομ' ἐγώνωκα
Κηρόφιν ὅφρ' εἰν ἐλομένῳ κόσμῳ ἀναίει καὶ
εὐτυχέως ζῆσθαι. Κ' εἶτα πρὸς ἀγλήνεια Ὀλυμπικῶν.
Εὐσεβέων δὲ Κόιρα: ὅισι σ' ἄσεροπῆής.

Ἄσμεν ὅτι πῶς εἴητε προσέτετο.

MATTHIAS SALINIUS.

Aust. Finl.